

29.5.2026

HE 58/2026 vp
Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt kirjallista lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta. Palta kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Esityksen tavoitteena on, että viranomaisten Digi- ja väestötietoviraston (DVV) tuottamaan viestinvälityspalveluun lähettämät sähköiset tiedoksiannot voitaisiin näyttää viestinvälityspalvelun käyttäjille viestinvälityspalvelun käyttöliittymän (Suomi.fi-viestit -palvelu) lisäksi yksityisen toimijan tarjoamassa digitaalisessa palvelussa.

Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2026.

Yhteenveto

- Palta kannattaa esitystä yksityisten digipostipalveluiden mahdollistamisesta viranomaisviestinnässä. Markkinatoimijoiden kilpailun avulla kehitetään ja kiritetään palvelun laatua, luodaan lisäarvopalveluita, parannetaan kansalaisten valinnanmahdollisuuksia, sekä vauhditetaan sähköisen viranomaisviestinnän penetraatiota.
- Lainsäädännön valmistelun yhteydessä olisi pitänyt luoda myös kompensatiomalli, joka olisi toisaalta julkistalouden menojen kannalta kohtuullinen, mutta joka antaisi kuitenkin mahdollisuuden digipostitoimijoille investoida kehittämiseen ja palvelutuotantoon, sekä loisi kannustimen houkuttaa kansalaisia siirtymään sähköiseen viranomaisviestintään.
 - Vastaavista julkisen hallintotehtävän toteuttamisesta tai avustamisesta pääsääntöisesti maksetaan kompensatio yrityksille
 - Vähintäänkin kohtuullista olisi yritysten integraatiokustannusten korvaaminen
- Kilpailuneutraliteetin kannalta kokonaisuudistus on heikko:
 - Valtion tarjoaman Suomi.fi -viestipalvelun ensisijaisuuteen siirryttiin jo huhtikuussa
 - Palveluntarjoajan valvonta tulisi olla jollain muulla viranomaisella kuin palvelutuottajalla (DVV). Lakiesityksen perusteella DVV toimisi siten valvovana viranomaisena, palveluntarjoajana, sekä myös yksipuolisena sopimusehtojen laatijana.
- Palvelutuottajan ja palveluntarjoajan väliset sopimusehdot tulisi olla kohtuulliset ja mahdollistavat. Valiokunnan tulisi korostaa mietinnössään katseluohjelman teknisen tuotantokäytön käynnistämisen kiireellisyyttä.
- Viranomaisviestinnän digitalisoituessa, postitoiminnan yleispalveluvelvoitetta tulee keventää

29.5.2026

Yksityisten digipostitoimijoiden mukaanotto kannatettavaa

Palta kannattaa esitystä siitä, että sähköisiä tiedoksiantoja voidaan näyttää käyttäjille yksityisten toimijoiden tarjoamissa digitaalisissa palveluissa. Yksityisten toimijoiden mukanaan tuoma kilpailu ja jatkuva kehitys tehostavat julkisen sektorin toimintaa ja parantavat kansalaisten asiointikokemusta. Markkinatoimijoiden avulla voidaan nopeammin kasvattaa digitaalisen viranomaisviestinnän penetraatiota Suomessa. Suomi on jäljessä muun muassa Ruotsia ja Tanskaa sähköisessä viranomaisviestinnässä.

Yksityisen sektorin myötä saadaan myös todennäköisesti helpommin digipostin rinnalle syntymään uusia lisäarvopalveluita ja digitaalisia liiketoimintamalleja. Valtion tehtävänä ei lähtökohtaisesti ole erilaisten lisäarvopalveluiden kehitystyö. Jo nyt yksityisissä digipostipalveluissa voi muun muassa maksaa laskuja suoraan, joka ei ole mahdollista Suomi.fi -viestipalvelussa. Viranomaisten toimittaman digipostin voidaan katsoa olevan osa luottamuspalvelumarkkinoita, jotka ovat kasvussa, kun digitaaliseen identiteetin hallintaan liittyvät ratkaisut yleistyvät, mm. EU:n eIDAS-asetuksen toimeenpanon myötä.

Markkinalähtöisen mallin etuna on myös se, että kansalaiset voivat valita heille parhaiten sopivan digipostipalvelun, joka voi yhdistää niin julkisen kuin yksityisen sektorin viestit. Olisi tärkeää, että kansalaiset voivat hoitaa kaikkia arkeen liittyviä hallinnollisia asioitaan ja dokumenttejaan yhdessä palvelussa.

Viestien näyttämisestä tulisi myöntää kompensatiota digipostitoimijoille

Valmistelutyön yhteydessä on arvioitu yksityisille digipostitoimijoille maksettavien kompensatioiden mahdollisuudesta. Arvioinnissa on päädytty siihen, että yksityisille toimijoille maksettavassa tuessa olisi kyse valtiontuesta, jonka tulisi täyttää EU:n valtiontukisääntelyn edellytykset.

Palta pitää linjausta harmillisena ja ehdottaa, että hallitus valmistelisi kompensatiomallin, joka olisi toisaalta julkistalouden menojen kannalta kohtuullinen, mutta se antaisi kuitenkin mahdollisuuden yksityisille digipostitoimijoille investoida kehittämiseen ja palvelutuotantoon sekä kannustimen houkutella kansalaisia siirtymään sähköiseen viranomaisviestintään.

EU:n jäsenmaissa on käytössä malleja, joissa ei tarjota kompensatiota, sekä malleja – kuten Tanskassa – joissa transaktioiden määrän mukaan jyvitetään kompensatio yksityisille toimijoille. Ruotsissa ei ole aiemmin maksettu kompensatiota, mutta sen osalta on nyt tehty lainsäädäntöön muutoksia, jotta kompensatio olisi mahdollista. Muutoksella on haettu muun muassa sitä, että tämä lisäisi kilpailua yksityisillä digipostimarkkinoilla.

Palta pitää erikoisena sitä, yksityinen digipostitoimintaan kohdistuvat kompensatiot on katsottu olevan valtiontukisääntelyn alaista toimintaa.

Vastaavista julkisen hallintotehtävän toteuttamisesta tai avustamisesta pääsääntöisesti kompensoidaan yritykselle – esimerkiksi ajoneuvojen katsastustoiminta, työllisyyspalvelut tai perintätoiminta. Vahvan sähköisen tunnistautumisen palveluista viranomaiset myös maksavat transaktiokorvausta. Tässä tapauksessa kompensatio viestien näyttämisestä olisi pikemminkin korvausta markkinaehtoisesta vastikkeesta kuin yritystuen myöntämisestä. Usein käyttäjä maksaa (kuten esim. katsastuspalvelut), mutta

29.5.2026

tässä tapauksessa luonnollisesti kansalaiselta ei voida periä mitään viranomaispostin vastaanottamisesta. Siten kompensatiomallin rakentaminen olisi perusteltua.

Mahdollisiin kustannuksiin tai kustannussäästöihin liittyen, olisi tärkeä huomioida, että myös Suomi.fi -viestipalvelun kehitys, ylläpito ja asiakastuki maksavat valtiolle ja se rahoitetaan Digi- ja väestötietoviraston toimintamenojen momentilta. Lisäksi viestipalvelun käyttäjäorganisaatioille syntyy käyttöönottokustannuksia. Esitysluonnoksen sivulla 10 todetaan, että "Suomi.fi-viestit -palvelun käyttö on käyttäjille ja käyttäjäorganisaatioille maksutonta". Ei ole syytä luoda kuvaa, että valtion tarjoaman viestipalvelun kehittämisestä tai ylläpidosta ei syntyisi kustannuksia, tai se olisi lähes ilmaista, vaikka se siltä näyttäisi käyttäjäorganisaation näkökulmasta.

Kun viestien näyttämisen osalta on linjattu, ettei niistä makseta korvausta yksityisille toimijoille, tulisi vaihtoehtoisesti tässä yhteydessä hallintovaliokunnan toimesta linjata, että yritysten teknisiin integraatioihin suomi.fi -taustajärjestelmään voisi saada puolestaan korvausta. Tämä olisi vähintäänkin kohtuullista huomioiden, että yksityinen toimija avustaa viranomaista julkisen hallintotehtävän toteuttamisessa, josta se ei muuta korvausta saa.

Kilpailuneutraliteetti ja valvonta

Kilpailuneutraliteetin kannalta digitaalisen viranomaisviestinnän kehittämisen kokonaisuus näyttäytyy heikolta. Huhtikuussa siirryttiin jo ensisijaiseen sähköiseen viranomaisviestintään, mutta se koski vain DVV:n ylläpitämää Suomi.fi -viestipalvelua. Palta on korostanut aiemmissa lausunnoissaan riskiä, että siirtämällä markkinatoimijoiden mukaantulo myöhemmäksi, Suomi syyllistyy kilpailuoikeudellisen sääntelyn rikkomiseen. Yksityisten digipostipalveluiden markkinat ovat kehittyneet nopeasti viimeisten vuosien aikana. Digitaalisia viestejä tai kirjeitä kulkee viranomaisilta jo useita miljoonia vuodessa yksityisten digipostipalveluiden kautta kansalaisille.

Yksityisten digipostipalveluiden mukaantulon eritahtisuus loi väliaikaisen monopolin valtion Suomi.fi -viestipalvelulle. Kansalaisten siirtäminen automaattisesti valtion palvelun käyttäjäksi ennen markkinatoimijoita, sitouttaa kansalaiset kyseisen palvelun käyttöön. Tämä on asettanut markkinatoimijat ja valtion tarjoaman palvelun epäreiluun kilpailuasetelmaan, sillä siirtyminen uuteen markkinatoimijan tarjoamaan palveluun myöhemmin voi nousta kynnykseksi palvelun käyttäjille.

Esityksessä todetaan suoraan, että katseluohjelman tarjoamista koskevan tehtävän tekninen toteutus ei todennäköisesti ole valmiina lain ehdotettuna voimaantuloajankohtana 1.7.2026. Esitämme, että valiokunta korostaa mietinnössään katseluohjelman teknisen tuotantokäytön käynnistämisen kiireellisyyttä. Toimeenpanon priorisointi on varmistettava myös valtiovarainministeriön ja DVV:n resurssiohjauksessa.

Esityksen mukaan tiedoksiantojen näyttäminen ehdotetaan järjestettäväksi siten, että palvelutuottajana toimiva DVV sekä palveluntarjoaja tekevät sopimuksen, jonka nojalla palveluntarjoaja liittää katseluohjelmansa Suomi.fi-viestit -viestinvälityspalvelun taustapalveluun rajapinnan avulla. Samalla lakiesityksen 8 l § sanoo, että palvelutuottaja (eli DVV) valvoo palveluntarjoajien julkisen hallintotehtävän hoitamista.

Kun jatkossa tarjolla on yksityisten digipostitoimijoiden lisäksi DVV:n tarjoama Suomi.fi -viestipalvelu, niin Palta näkee ongelmallisena, että kilpaileva toimija toimii samalla valvojana. Palvelutuottaja toimii tässä

29.5.2026

yhteydessä myös palveluntarjoajana. Valtiovarainministeriön teettämän lausuntokierroksen jälkeen lakiehdotukseen valvontatehtävää on vielä täsmennetty.

Perusteluissa kilpailuneutraliteetin osalta on myös todettu, että erillistä kirjanpitoa palvelutuottajan (eli DVV:n) viestinvälitystoiminnalle ei tarvita. Palta pitää tätä huonona ratkaisuna taloudellisten kustannusten vertailun ja palvelun tehokkuuden kehittymisen kannalta. Julkisessa palvelutuotannossa – varsinkin kun kilpaillaan markkinatoimijoiden kanssa – tulisi pyrkiä laajemminkin kustannusten ja hinnoittelun läpinäkyvyyteen ja vertailtavuuteen. Valtiovarainministeriön tulisi pystyä arvioimaan valtion ICT-kustannuksia ja tuotantotapoja paremmin kilpailuneutraliteetin ja markkinavaikutusten kannalta, eikä vain löytämään lainsäädännöstä keinoja millä kilpailuneutraliteettivaatimuksia saataisiin kierrettyä jotenkin.

Lakiesityksessä asetetaan vaatimuksia teknisille ominaisuuksille, rajapinnoille ja muun muassa viestirakenteelle ja niiden tulee vastata Suomi.fi -palvelun ominaisuuksia. On tärkeä varmistaa, että vaatimukset ovat relevantteja julkisen hallintotehtävän toteuttamisen näkökulmasta, eikä niihin aseteta palvelutuottajan toimesta muita kohtuuttomia vaatimuksia tai edellytyksiä palveluntarjoajalle.

Vaatimukset tulevat esitetystä lainsäädännöstä, mutta myös palvelutuottajalta (DVV), joka toimii sopimusosapuolena yksityisen digipostitoimijan kanssa. Tässä yhteydessä on myös syytä huomioda, että DVV toimii yksipuolisena sopimusehtojen laatijana. Eli palvelutuottaja toimii samalla valvovana viranomaisena, palveluntarjoajana (Suomi.fi -viestit), sekä sopimusehtojen laatijana kilpaileville yksityisille palveluntarjoajille.

Valvontatehtävä, sisältäen myös sopimusehtojen tarkistamisen, tulisi siirtää toiselle viranomaiselle, kuten esimerkiksi Liikenne- ja viestintävirastolle.

Postitoiminnan yleispalveluvelvoitetta on kevennettävä

Palta haluaa myös korostaa, että postitoiminnan yleispalveluvelvoitetta tulee uudistaa vastaamaan digitalisaation ja markkinoiden kehitystä. Perinteisten postilähetysten määrät vähenevät jatkuvasti ja uudistustarpeet ovat nyt entistä ajankohtaisemmat, kun julkisella sektorilla on siirrytty ensisijaiseen digitaaliseen viranomaisviestintään.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka
Palvelualojen työnantajat Palta ry

Jari Konttinen
Johtava asiantuntija
Palvelualojen työnantajat Palta ry